

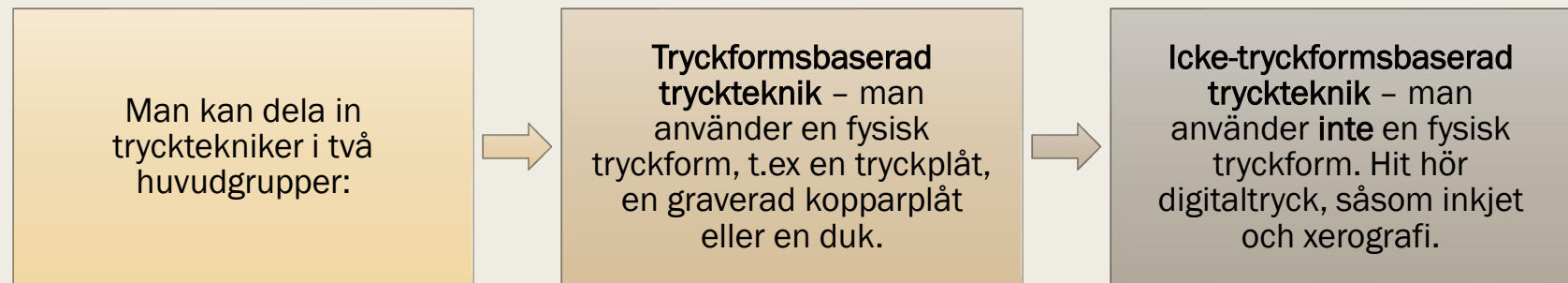
A close-up photograph of a person's hands working on a large, white, curved object, possibly a mold or a piece of art. The hands are positioned on the right side of the frame, with one hand resting on the surface and the other holding a small, dark object. The object has a smooth, glossy finish and a curved, cylindrical shape. The background is dark and out of focus. The word "GRAFIK" is overlaid in the center of the image in a stylized, black, serif font.

GRAFIK

FOLKETS KONST!

Grafik är folkets konst, eller vanlig konst som vissa hellre skulle välja att kalla det. I stort sett varenda svensk har ett grafiskt blad hängandes hemma på väggen. Med grafik menas konst som framställts som tryck. I det här momentet ska vi jobba med linoliumtryck som är baserad på en tryckteknik som använder en tryckform.

OLIKA TEKNIKER

HÖGTRYCK

Den tryckande ytan är upphöjd, som en stämpel. Till högtryck räknas träsnitt, trägravyr och linoleumsnitt. Även potatistryck tillhör denna grupp.

Linoliumtryck

Träsnitt

Träsnitt från medeltiden

Träsnitt från renässansen

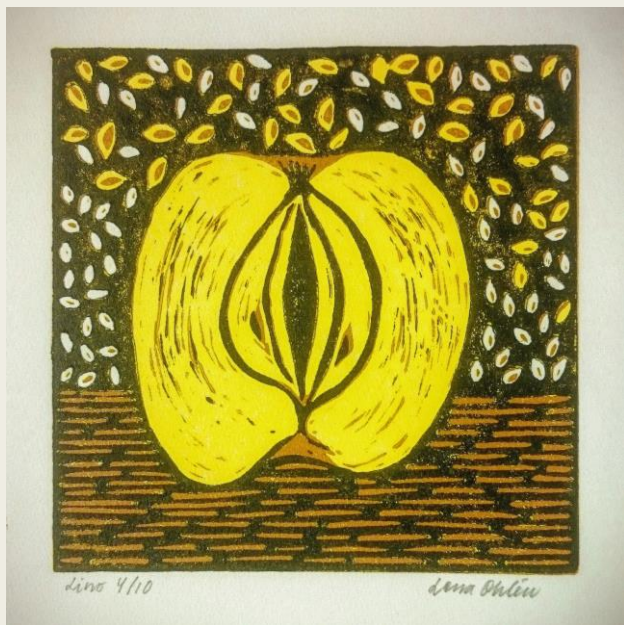
Träsnitt, Lars Eriksson

Träsnitt, Kristina Anshelm

Japanskt träsnitt, Vågen

Linoliumtryck, Lena Ohlen

Linoliumtryck, Picasso

*Linoliumtryck,
Georgia O'Keeffe*

Linoliumtryck, Elizabeth Catlett

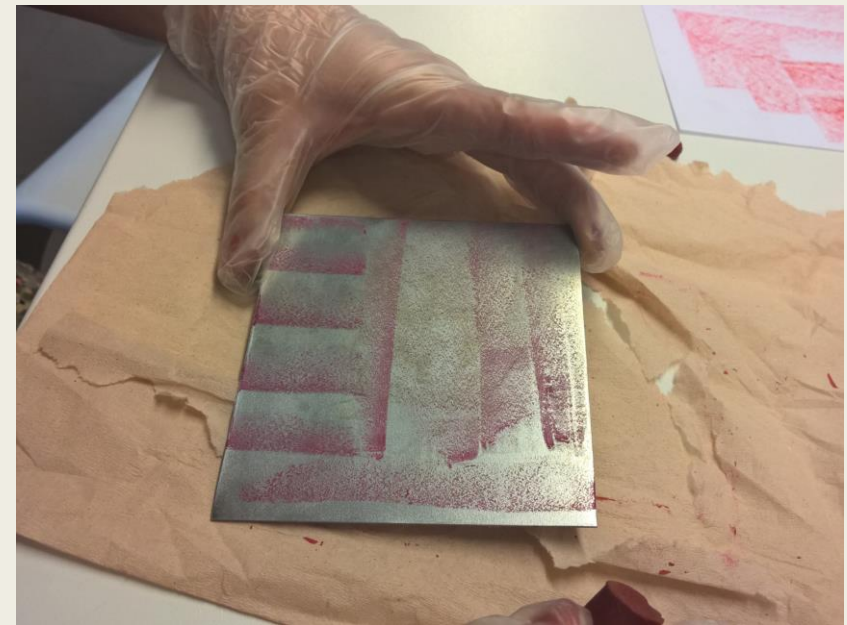
Linoliumtryck, Eric Rewitzer

DJUPTRYCK

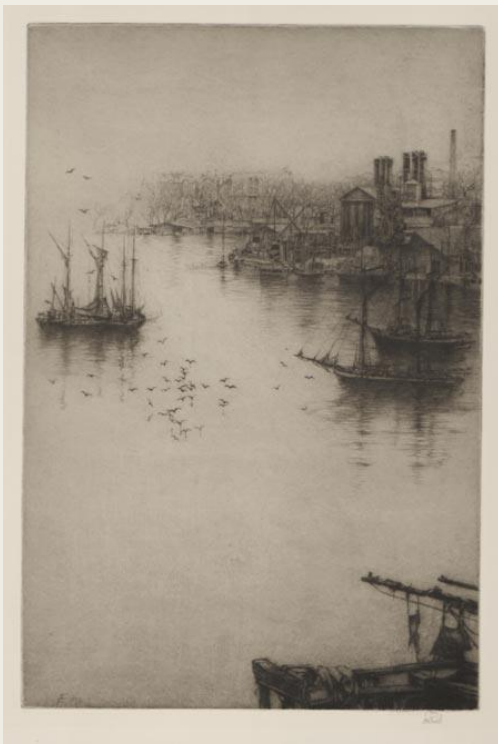
Den tryckande ytan är nedsänkt. Man använder sig av en metallplåt, vanligtvis av koppar, där tryckfärgen stannar i de fåror och räfflor som skurits fram (**tornålsgravyr**) eller frätts fram av syra i plåten (**etsning**).

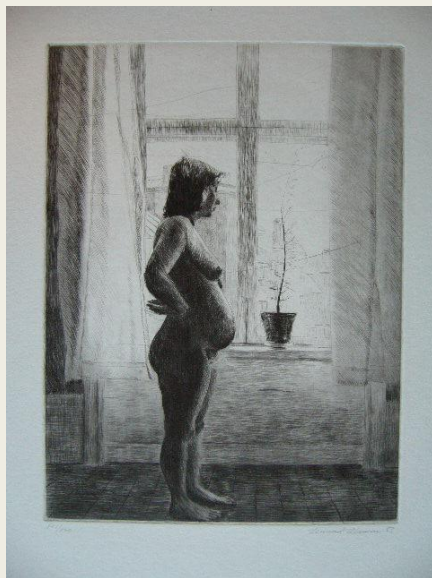
Tornålsgravyr

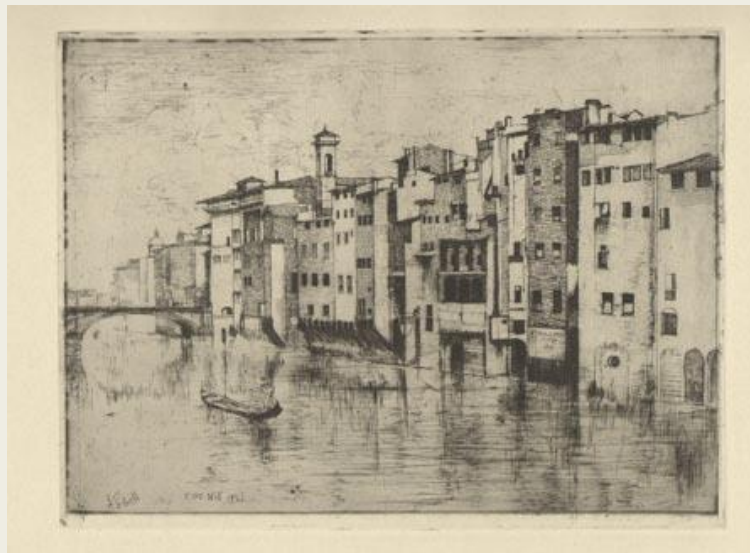
Etsning

Axel Fridell, tornåål

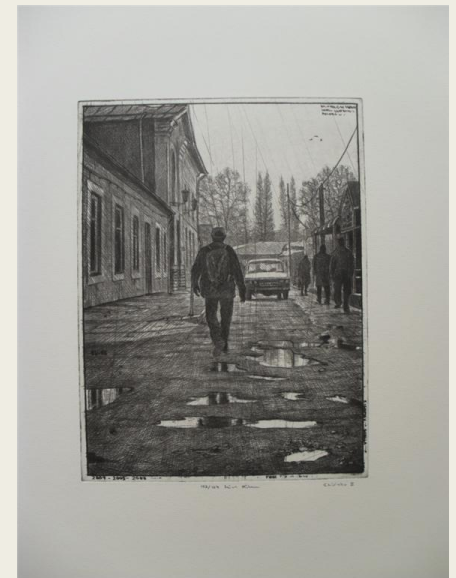
Lennart Olausson, Tornåål

Axel Fridell, etsning

Maria Björklund, etsning

Mikael Kihlman, Tornåål

Ossian Engström, etsning

PLÅNTRYCK

Den tryckande ytan och den icke-tryckande ytan skiljs åt tack vare ytornas olika kemiska egenskaper. Den här tekniken baseras på att fett och vatten stöter bort varandra (den tryckande ytan attraherar färg och den icke-tryckande ytan stöter bort färg). Förr använde man en sten som man ritade på med en fet oljekrita men idag används främst plastfilm, glas eller aluminiumplåtar. Den här tekniken kallas för **litografi**.

Stenlitografi

Offsetlitografi, här använder man metallvalsar för att trycka i stora upplagor.

Carl Johan Billmark, litografi

Randi Kristin Strand, litografi

Peter Dahl, litografi

Toulouse-Lautrec, litografi

GENOMTRYCK

Den tryckande ytan släpper igenom färg och den icke-tryckande ytan hindrar färg från att nå substratet (det som man trycker på), som en schablon eller stencil. Hit hör bl.a. silkestryck (**serigrafi**).

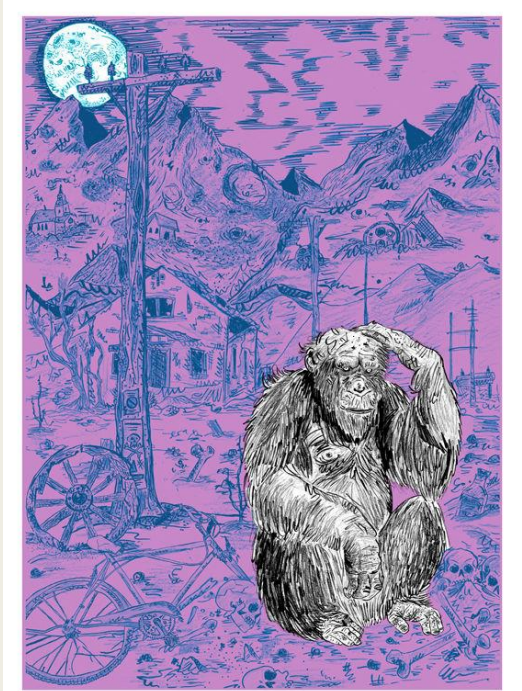

Andy Warhol, screenprint

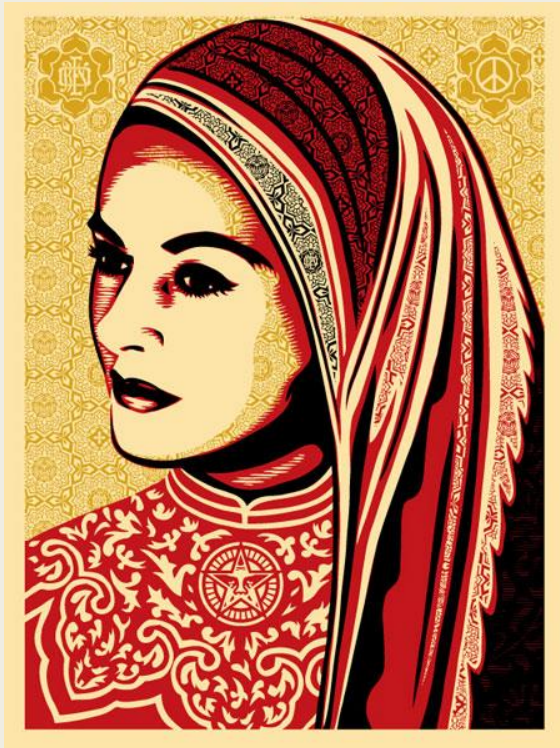

Annie Little, screenprint

'Ghost Town'

SAVVO, screenprint

Obey Giant, screenprint

Tom Newell, screenprint

Originalgrafik och Offsettryck

Vad är skillnaden mellan originalgrafik och offsettryck?

Originalgrafik utges i begränsade upplagor. Varje tryck har sitt eget nummer. Detta nummer följs av ett tal som visar upplagans storlek, 1/10, 2/10, 3/10 osv. Varje tryck ska godkännas och signeras av konstnären. När en upplaga har tryckts färdigt makuleras eller märks tryckplattan så att några fler avtryck inte kan göras. En upplagas storlek bestäms av flera faktorer, t.ex tryckplattans hållbarhet eller konstnärens vilja att begränsa antalet avdrag.

Offsettryck: När man trycker i offset så körs pappret på en bana som går igenom 4 stycken färgverk med hög hastighet. Eftersom det är dyrt att ta fram tryckplåtar för offsettryck så lämpar sig offsettryck för stora upplagor som inte är numrerade och signerade som i originalgrafik. Den här tekniken används främst för reproduktioner av konstverk eller till tidsskrifter, brotyrer osv.